

Saker til behandling i kontrollutvalgets møte

tirsdag 20. januar 2009 kl 16.30

Møtet holdes i Kontrollutvalgets sekretariat Fr. Selmers vei 2

Kart I

Sak	Side
1/09 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 16.12.2008	2
2/09 Rapport 1/2009 Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder ...	2
3/09 Forvaltningsrevisjon første halvår 2009	4
4/09 Forkjøpsrett til sykehusboligene.....	4
5/09 Kontroll ved Søndre Holmlia Aktivitetssenter	6
6/09 Økonomiske uregelmessigheter og misligheter som er endelig innberettet til kontrollutvalget i 2008 - Oversikt nr 18	7
7/09 Restanseliste for kontrollutvalgets saker pr. 31.12.2008	8
8/09 Intern kontroll i og rundt Socio, kommunens fagsystem for introduksjonsordningen. Status på oppfølging av rapport 2/2008	8

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 16.12.2008

Protokollen følger vedlagt

Rapport 1/2009 Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en forvaltningsrevisjon av Næringsetatens behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder. Revisjonen er oppsummert i rapport 1/2009 *Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder*. Undersøkelsen er utført etter kontrollutvalgets vedtak om forvaltningsrevisjonsprosjekter 23.01.2008, sak 5. Undersøkelsen tilhører fokusområde *Brukertilpassede tjenester og myndighetsutøvelse*, jf bystyrets vedtak 18.06.2008, sak 259.

Rapport 1/2009 viser at Næringsetaten i hovedsak hadde en tilfredsstillende saksbehandling av ordinære søknader om skjenkebevilling. Det var imidlertid betydelige mangler ved saksbehandlingen av søknader om skjenkebevilling etter eierskifte. Kommunerevisjonen fant videre at det ble gjennomført et stort antall kontroller og at de fleste var rettet mot steder med antatt høy risiko for brudd på alkoholloven. Kommunerevisjonen avdekket også at ikke alle steder ble kontrollert i 2007, og etaten hadde ikke oversikt over hvilke steder som ikke var blitt kontrollert i 2007. Kommunerevisjonen anser at etaten rapporterte om flere gjennomførte kontroller til overordnet nivå, enn det som faktisk var tilfelle. Kontroller der for eksempel kontrollørene kom til et stengt skjenkested eller ikke fant stedet, var registrert og rapportert som gjennomført. En gjennomgang av etatens fagsystem Seralit avdekket manglende tilgangskontroller og for vide brukerrettigheter for etatens ansatte.

Kommunerevisjonen anbefaler tiltak på flere områder, blant annet at Næringsetaten:

- henter inn alle obligatoriske uttalelser ved søknad om skjenkebevilling etter eierskifte
- søker å bringe på det rene når et eierskifte faktisk har funnet sted, og følger opp skjenking uten gyldig bevilling etter eierskifte ved brudd på 30-dagers- eller 4-månedersfristene
- sikrer en ensartet praksis for vandelsvurderinger i forbindelse med ulovlig drift etter eierskifte
- kontrollerer alle skjenkesteder årlig, og at etaten har oversikt over steder som ikke er kontrollert (dersom ikke alle steder blir kontrollert)
- registrerer og rapporterer gjennomførte kontroller på tilfredsstillende måte
- innfører tilgangskontroller i Seralit som støtter opp under den etablerte arbeidsdelingen

Næringsetaten og byråden for næring og idrett skriver i sin tilbakemelding på rapport til høring at rapporten anses som nyttig. Næringsetaten har imidlertid innvendinger knyttet til Kommunerevisjonens lovforståelse ved søknader om skjenkebevilling etter eierskifte. I tillegg har byråden og etaten innvendinger til Kommunerevisjonens vurdering av rapporteringspraksis ved kontroller.

Næringsetaten varsler enkelte tiltak. Blant annet vil etaten se nærmere på problemstillinger knyttet til tolkning av alkoholloven og vil vurdere endringer av rutiner. Byråden for næring og idrett varsler ingen egne tiltak, men merket seg de tiltakene som Næringsetaten varsler.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonen i rapport 1/2009 *Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder* konkluderer med at det var flere mangler ved kommunens systemer og praksis for behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder. Manglene var særlig knyttet til behandling av søknader om skjenkebevilling etter eierskifte, system for registrering og rapportering av kontroller og svakheter ved fagsystemet Seralit.

Kontrollutvalget viser til de anbefalinger som har fremkommet i undersøkelsen, bl.a. at Næringsetaten:

- henter inn alle obligatoriske uttalelser ved søknad om skjenkebevilling etter eierskifte
- søker å bringe på det rene når et eierskifte faktisk har funnet sted, og følger opp skjenking uten gyldig bevilling etter eierskifte ved brudd på 30-dagers- eller 4-månedersfristene
- sikrer en ensartet praksis for vandelsvurderinger i forbindelse med ulovlig drift etter eierskifte
- kontrollerer alle skjenkesteder årlig, og at etaten har oversikt over steder som ikke er kontrollert (dersom ikke alle steder blir kontrollert)
- registrerer og rapporterer gjennomførte kontroller på tilfredsstillende måte
- innfører tilgangskontroller i Seralit som støtter opp under den etablerte arbeidsdelingen

Kontrollutvalget forutsetter at byråden for næring og idrett sikrer at behandlingen av skjenkebevillinger utføres i henhold til gjeldende regelverk, at eventuelle uklarheter knyttet til tolkningen av regelverket avklares og at Næringsetatens praksis gjennomgås i lys av Kommunerevisjonens konklusjoner og anbefalinger.

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret slutter seg til kontrollutvalgets vedtak ved behandling av rapport 1/2009 *Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder* og ber byrådet følge opp mangler som Kommunerevisjonen har avdekket.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 09.01.2009 m/vedlegg

Forvaltningsrevisjon første halvår 2009

Saken gjelder:

I denne saken fremmer Kommunerevisjonen forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekter, oppfølgingsundersøkelser og satsing på gransknings- og mislighetssaker i første halvår 2009 (februar–august).

Forslagene er basert på bystyrets vedtak 18.06.2008 (sak 259) om *Overordnet plan for forvaltningsrevisjon* og *Plan for selskapskontroll 2008-2011* og kontrollutvalgets vedtak 26.08.2008 (sak 75) om revisjonsstrategi for forvaltningsrevisjon for perioden august 2008– august 2009. Forslagene er videre basert på vurdering av risiko og vesentlighet.

Rapportering av undersøkelsene til kontrollutvalget vil skje i løpet av 2009.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til:

1. Forslaget til forvaltningsrevisjonsprosjekter og oppfølgingsundersøkelser med oppstart første halvår 2009.
2. Det benyttes inntil 2500 timer til granskning av tips og andre indikasjoner på misligheter i første halvår 2009.
3. Kommunerevisjonen holder kontrollutvalget fortløpende orientert om resultatene av byrådets undersøkelser knyttet til risiko for sosial dumping hos private leverandører.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 12.01.2009 m/vedlegg

Forkjøpsrett til sykehusboligene

Saken gjelder:

Bystyret vedtok 30.05.2001 å selge 1744 sykehusboliger til Fredensborg Boligutleie ANS. Gjennomføringen av kjøpekontrakten ble utsatt dels pga. klage til Fylkesmannen, dels pga. innklaging til ESA om at salget kunne være i strid med EØS-avtalens regler om offentlig støtte. Klagene fikk oppsettende virkning og ble først opphevet 25.04.2005. 14.03.2002 ble det inngått en avtale om salg av Vika Kapital AS eierandel av Fredensborg Boligutleie ANS til Fredensborg Eiendomsselskap AS. Vika Kapital AS eide 70 % av Fredensborg Boligutleie ANS. De øvrige 30 % var eiet av Fredensborg Eiendomsselskap AS.

En ny avtale om salg av alle aksjer i Vika Kapital AS til Fredensborg Eiendomsselskap AS ble inngått 01.07.2005, til erstatning for avtalen av 14.03.2002, men til en betydelig høyere pris. Selger av aksjene i Vika Kapital AS var ABG Sundal Collier ASA. Den nye avtalen utløste forkjøpsrett for kommunen. Bystyret fattet 14.12.2005 vedtak om å benytte forkjøpsretten på vegne av beboerne.

Oslo kommune begjærte 25.01.2006 skjønnsfastsettelse av verdien på leiegårdene og 16.03.2006 skjønnsfastsettelse av nødvendige utlegg. Begge skjønn ble nektet fremmet av Oslo tingrett 11.10.2006. Etter kjæremål omgjorde Borgarting lagmannsrett kjennelsen den 03.05.2007. Kjæremål over lagmannsrettens kjennelse ble forkastet av Høyesterett ved kjennelse 18.01.2008. Skjønns sakene er berammet til uke 7, 9 og 10 i februar 2009.

Kontrollutvalget mottok et notat av 03.03.2008 fra ISBIT (Interesseforeningen for Sykehusansatte Bosatt i Tjenesteboliger tilhørende Ullevål, Aker og Sunnaas sykehus) med anmodning om gransking av spørsmål knyttet til Oslo kommunes utøvelse av forkjøpsrett, hvilket tidspunkt som skal legges til grunn for verdsettelsen samt spørsmål om takst og nåværende markedsleie for beboerne.

I kontrollutvalgets møte 29.04.2008 ble det i sak 44 fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget vil forestå en uavhengig juridisk vurdering av de sentrale spørsmål i saken herunder om avtalen av 14.03.2002 utløste forkjøp og eventuelt hvilket verdifastsettelsestidspunkt som da kunne legges til grunn.

Kontrollutvalget ber Kommunerevisjonen om å få gjennomført en uavhengig juridisk vurdering.

Kommunerevisjonen har anmodet professor dr. juris Thor Falkanger ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo, om en betenkning med utgangspunkt i følgende spørsmål:

"1) Utløser kontrakten av 14. mars 2002 kommunal forkjøpsrett?

2) Hvilket tidspunkt må legges til grunn for fastsettelse av markedsverdien?

Besvarelse av spørsmål 2 er ikke betinget av svaret på spørsmål 1."

Professor Falkangers konklusjon i betenkningen av 01.12.2008 (jf vedlegg 1) vedrørende spørsmål 1 er at avtalen av 14.03.2002 utløste forkjøpsrett. Inngåelsen av den nye avtalen om salg av aksjene i Vika Kapital AS til Fredensborg Eiendomsselskap AS av 01.07.2005 representerer en omgjøring av 2002-avtalen. En slik omgjøring kan partene i følge teorien ha adgang til. Det er antatt at omgjøring kan skje inntil kommunen gis melding om overdragelsen eller, hvis melding uteblir, til avhender eller erverver mottar brev fra kommunen om at den er blitt oppmerksom på overføringen. I denne saken foreligger det momenter som gjør at det ikke er så opplagt at dette utgangspunktet kan legges til grunn. Professor Falkangers konklusjon er derfor at det dessverre er vanskelig å gi noe klart svar på hvorledes domstolene vil fastlegge skjæringspunktet for når omgjøring av 2002-avtalen senest kan foretas.

Spørsmål 2 om hvilket tidspunkt som må legges til grunn for fastsettelse av markedsverdien, besvarer Falkanger under henvisning til ekspropriasjonslovens § 10 der det heter at vederlaget skal bestemmes ut fra "det tidspunktet då skjønnet vart avheimla" men at det i denne

saken kan anføres grunner til å fravike lovens utgangspunkt. Skjønssakene er som nevnt berammet til februar 2009.

Gitt at saksforholdet knyttet til spørsmålene ovenfor vil bli behandlet av domstolene i nær framtid, vil Kommunerevisoren foreslå at saken tas til orientering.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar den uavhengige juridiske vurderingen om forkjøpsrett til sykehusboligene og tidspunktet for fastsettelse av markedsverdi av disse til orientering.

Saken sendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 09.01.2009

5/09

Kontroll ved Søndre Holmlia Aktivitetscenter

Saken gjelder:

Fra kontrollutvalgets møte 18.11.2008 ble bl.a. følgende protokollert under eventuelt:

Sekretariatslederen opplyste at Kommunerevisjonens rapport om Søndre Holmlia Aktivitetscenter ble behandlet i kontrollutvalget 11.10.2007 da bl.a. følgende ble vedtatt:

Kontrollutvalget ber Bydel Søndre Nordstrand vurdere hvilke konsekvenser Kommunerevisjonens undersøkelse får for kommunes tilskudd. Dersom bydelen viderefører sitt tilskudd, må det stilles krav om at mangler og svakheter i selskapets økonomiforvaltning blir rettet opp. Kontrollutvalget ber om å få tilbakemelding om bydelens konklusjoner.

Bydelens tilbakemelding ble behandlet i kontrollutvalgets møte 23.01.2008 hvor følgende ble vedtatt:

Kontrollutvalget tar til orientering at bydelsutvalget i møte 20.12.2007 vedtok at det skal stilles en rekke krav til Søndre Holmlia Aktivitetscenter A/S for driften i 2008. Kontrollutvalget forutsetter at Bydel Søndre Nordstrand i nødvendig grad følger opp at forutsetningene blir fulgt.

Kontrollutvalget forutsetter at de kommunale regler for politianmeldelse følges i denne saken.

Saken ble med dette avsluttet fra kontrollutvalgets side.

Ved behandling av protokollen i møte 16.12.2008 ble sekretariatet bedt om å sette opp denne saken på kart til neste møte.

Som trykt vedlegg følger Kommunerevisjonens saksfremstilling til kontrollutvalgets møte 23.01.2008. Bydelsutvalgets vedtak av 20.12.2007 med krav til selskapet i ni punkter og notat fra styret i selskapet til bydelen var vedlagt Kommunerevisjonens saksfremstilling.

Bydelsdirektøren opplyste muntlig til Kommunerevisjonen før jul at bydelsutvalgets vedtak er fulgt opp av bydelsadministrasjonen i 2008.

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 12.01.2009 m/vedlegg

6/09

Økonomiske uregelmessigheter og misligheter som er endelig innberettet til kontrollutvalget i 2008 - Oversikt nr 18

Saken gjelder:

I henhold til saksbehandlingsreglene for økonomiske uregelmessigheter og misligheter (byrådets rundskriv nr. 14/95), har kommunens virksomheter plikt til å rapportere slike saker til Kommunerevisjonen.

Ifølge forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv, med hjemmel i kommunelovens § 78 og 79, skal revisor ifølge § 3 *bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil*. Forskriften pålegger Kommunerevisjonen å innberette mislighetssaker til kontrollutvalget: *Når saksforholdet er nærmere klarlagt skal revisor sende endelig innberetning til kontrollutvalget.*

Denne oversikten gjelder innberetninger om misligheter mot kommunen eller personer under kommunens omsorg, begått av kommunalt ansatte. Innberetningene er i utgangspunktet offentlige. Anslag mot kommunen utenfra, slik som sosialhjelpsbedragerier, tyverier osv., innberettes vanligvis ikke til kontrollutvalget.

Det ble innberettet ti saker til kontrollutvalget i 2005, åtte saker i 2006 og 14 saker i 2007. I 2008 er det innberettet åtte saker til kontrollutvalget.

Oversikten omfatter alle sakene om økonomiske uregelmessigheter og misligheter som er

endelig innberettet til kontrollutvalget fra 01.01.2008 til 31.12.2008.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens oversikt nr. 18 over saker om økonomiske uregelmessigheter og misligheter i 2008 til orientering.

Oversikten sendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 12.01.2009

7/09

Restanseliste for kontrollutvalgets saker pr. 31.12.2008

Saken gjelder:

Oversikten over kontrollutvalgets saker til oppfølging pr. 31.12.2008 viser 13 saker. Pr. 31.08.2008 var det 12 saker til oppfølging.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets restanseliste pr. 31.12.2008 tas til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 09.01.2009 m/vedlegg

8/09

Intern kontroll i og rundt Socio, kommunens fagsystem for introduksjonsordningen. Status på oppfølging av rapport 2/2008

Saken gjelder:

Kommunerevisjonens rapport 2/2008 *Intern kontroll i og rundt SOCIO* avdekket svakheter i intern kontrollen i og rundt SOCIO. Ifølge vedtak i Kontrollutvalget 26.03.08 skal Helse- og

velferdsetaten rapportere status på gjennomføringen av sine forbedringstiltak, og Kommunerevisjonen skal følge opp gjennomføringen av tiltakene.

Kommunerevisjonen har mottatt og gjennomgått staturapporten. Ifølge denne er Helse- og velferdsetaten godt i gang med å implementere de anbefalingene som ble gitt i rapport 2/2008. Helse- og velferdsetaten rapporterer følgende:

Generelle IT-kontroller

- Nytt policybrev med instruksjoner til bydelene om arbeidsdeling er publisert på nettportalen.
- Innføring av funksjonalitet for å låse vedtak i systemet må vente av kapasitetshensyn.
- Endringsønske til systemleverandøren for forbedring av passord.
- Vurdere å ta i bruk automatisert system for endringshåndtering.
- Evaluering av vedlikeholdsavtalen med systemleverandør er ikke utført.

Innkrevning av integreringstilskudd og håndtering av betalingsplaner

- Systemleverandøren har levert en funksjonalitet som det tidligere var uenighet om. Denne er under testing og gjelder:
 - Automatisk generering av ulike typer tilskudd.
 - Tilfredsstillende løsning for registrering av familierelasjoner.
- Systemleverandøren har ikke levert:
 - Automatisk innlesing av data fra statens datasystem for utlendings- og flyktningsaker (DUF). Dette vil bli prioritert i 2009.
 - Automatisk etterberegning av betalingsplaner ved endring av stønadssatser. Man tar sikte på å bli ferdig innen omregning til ny sats 1. september 2009.

Registrering av flyktninger

- Retningslinjer for arbeidet er nedfelt i nytt kapittel i kvalitetshåndbok for sosialtjenesten
- Det er gjennomført seminar om registrering med vekt på samarbeid mellom de ulike tjenesteområdene og på tvers av bydelene.

Oppfølging og kontroll med introduksjonsstønad

- Kurs i individuell plan er planlagt og skal gjennomføres i februar.
- Kvalitetshåndboka er oppdatert med veiledende retningslinjer for lovbestemt samordning av stønad med andre sosiale ytelser.
- Kvalitetshåndboka er ikke oppdatert med veiledende retningslinjer for bruk av vedtak, timeplan og individuell plan.

Mange av tiltakene er av overordnet karakter og gir normalt effekt etter en viss tid. Kommunerevisjonen har til hensikt å følge opp gjennomføringen av tiltakene i en egen oppfølgingsundersøkelse.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Helse- og velferdsetatens statusrapport om iverksatte tiltak som følge av anbefalingene gitt i Kommunerevisjonens rapport 2/2008 *Intern kontroll i og rundt Socio* til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 12.01.2009 m/vedlegg

Kontrollutvalgets sekretariat, 13. 01.2009

Reidar Enger
sekretariatsleder